

Tillväxt och teknologi

Kortsiktigt är siktet inställt på alpina VM i Åre 2019 och skidskytte-VM i Östersund samma år. Långsiktigt handlar projektet "Home of Internet of Sports" om att utveckla innovativ sportteknologi med kommersiell potential. Men också om ett annorlunda sätt att bedriva idrottsforskning på.

– **PROJEKTET ÄR** tydligt inriktat på att det genom forskningen ska tas fram olika produkter och tjänster som dels ska ha ett kommersiellt värde men också en bäring mot utveckling inom elitidrott och friskvård. Det är ett arbetssätt som känns väldigt fräscht och spännande att arbeta med, säger Karin Mattsson Weijber som är styrelseordförande i World Championship Region 2019 och det treåriga projektet Home of Internet of Sports som finansieras av Mittuniversitetet, Östersunds kommun och EU:s regionalfond. Men ambitionerna, förklarar hon, sträcker sig ännu längre än så.

– Formellt är detta ett projekt men alla vi som jobbar med det har inställningen att vi nu bygger upp något som inte kommer att upphöra vid projektslutet utan kan bli självgenererande och leva vidare, säger Karin Mattsson Weijber.

EU-finansieringen innebär att projektet ska verka för målsättningen om regional tillväxt. Fokus ligger på små- och medelstora företag med under 250 anställda, som av kostnadsskäl ofta kan ha svårt att initiera FoU-projekt. Men utöver den kommersiella målsättningen finns även andra visioner, betonar projektledaren Kee Bergman.

– Vi siktar på att skapa en innovativ miljö – i världsklass. Kapitalet vi har att röra oss med är inte obegränsat men i gengäld kan vi erbjuda kompetens i världsklass så att företagen kan forska fram produkter för kommersiellt bruk.

I DET TRADITIONELLA sättet att bedriva idrottsforskning på är det oftast forskarens eget intresse av att studera ett specifikt ämne som drar igång processen. Slutmålet blir sedan att publicera resultatet i någon av de internationella vetenskapliga tidskrifterna. Projektet *Home of Internet of Sports* har en annan utgångspunkt.

– Man kan säga att det är en behovsdriven forskning. Vi börjar istället med marknadsstrategin. Tittar på den ekonomiska potentialen om inte företaget redan har gjort det. Målet är att företaget sedan ska involveras i forskningsprocessen och att produkter ska tas fram som i förlängningen ger tillväxt till företagen – och regionen.

Att även idrottens behov är med och styr forskningsprocessen är allt annat än vanligt – åtminstone inom svensk idrottsforskning. Men vad är det då för produkter och tjänster som förväntas bli ett resultat av projektet?

– Det handlar bland annat

om att ta fram appar för kommunikation i realtid eller olika mätfunktioner som leder till att idrottsprestationen kan förbättras. Data kommer att analyseras direkt från den alpina skidbacken i Åre eller skidskyttestadion i Östersund. Tre olika företag inom regionen drar nu i december igång olika case inom idrott och friluftsliv. Ambitionen är att hela tiden tänja gränser och ta fram saker som inte gjorts tidigare samtidigt som det är kommersiellt gångbart, säger Kee Bergman.

REDAN I OKTOBER inledde skidskyttelandslaget förstudier med siktet inställt på VM i Östersund 2019. På lite längre sikt jobbar man inom skidskytte med områden som tracking och kommunikation i realtid där det behöver byggas upp nya teknologiska plattformar. Kee gör en liknelse mellan elitidrotten och bilindustrin där den senare exempelvis kan ta fram en spetsprodukt till Formel-1-tävlingar för att därefter skala ned modellen till en bredare allmänhet.

– Vi anställer nu Sveriges första "Prestationsingenjör" som konkret kommer att jobba ihop med företagen för att omsätta forskningen till företagsprodukter inriktade mot elitidrott och motion. Därutöver kommer vi i varje

Karin Mattsson Weijber.

Kee Bergman.

H-C Holmberg.

Tommy Eliasson Winter.

enskilt projekt att se över vad det är för specialistkunskaper som behövs. Utifrån det sätter vi sedan ihop ett team av experter för just den uppgiften. Det är viktigt att hålla världsklass och då kan inte samma person göra allt. Tack vare professor HC Holmbergs unika kontaktnät inom forskarvärlden kan vi se till att få olika internationella toppforskare knutna till projekten, säger Kee Bergman.

Hon betonar att inga idrotter är uteslutna – nyligen hade hon ett möte med representanter för den i dag internationellt omtalade fotbollsklubben Östersunds FK – men huvudinriktningen är ändå mot alpin idrott och utvecklandet av "Åre Alpine Center of Excellence". Tommy Eliasson Winter, chef för det alpina skidförbundet, är djupt involverad i satsningen och ser stora utvecklingsmöjligheter kopplade till nya teknologiska innovationer.

– Allt började för vår del med en fråga till HC Holmberg som handlade om hur vi skulle kunna kvantifiera belastning inom vår idrott med hjälp av modern teknik. Kan vi få fram och analysera den typen av data så förbättras möjligheterna att individualisera träningen ytterligare och att få bättre koll på behovet av återhämtning. Där tror vi att olika typer av smart sensorteknologi kommer att kunna få stor betydelse.

NEJ, STENMARKS berömda motto "Dä bar å åk" har nog egentligen aldrig gällt inom den alpina världscirkusen. Exempelvis materialet är och har alltid varit en viktig faktor i sporten. Stenmark själv,

berättar Tommy Eliasson Winter, låg även på det området före sina konkurrenter och tävlade på carvingliknande skidor tjugo år före alla andra. Videoanalys har varit ett centralt inslag ända sedan 1980-talet.

Sverige, berättar Eliasson, har länge varit framstående på videoanalys och det har varit en viktig delförklaring till framgångarna i skidbackarna genom åren. I dag är kamerorna som används på fältet visserligen små och lätta men tillvägagångssättet för analyserna har, menar han, egentligen inte utvecklats så mycket om man jämför med den digitala utvecklingen i övrigt.

– Men det jag tycker är så intressant i nuläget är att man med relativt små åtgärder inte enbart kan ta emot en stor datamängd utan även processa och analysera den snabbare. Detta innebär helt andra möjligheter och kan komma att ändra hur vi ser på hela vårt långsiktiga utvecklingsarbete med aktiva. De nya förutsättningarna innebär att vi bättre kan optimera tränings- och tävlingsbelastningen av våra aktiva avseende metod och kvantitet i relation till utvecklingsstadiet. Allt detta finns inom räckhåll och kan vi bygga denna kunskap över tid kommer detta att leda till uppenbara konkurrensfördelar, säger Tommy Eliasson Winter.

– Jag drivs av att på olika sätt medverka till utveckling och detta projekt är oerhört spännande och ligger helt rätt i tiden. I tillägg är jag övertygad om att initiativet

"State of the Q" inom projektets ram har en betydande utvecklingspotential och kommer att locka fler kvinnor och studenter till att bedriva forskning inom

prestationsteknologi, säger HC Holmberg som är initiativtagare till IoS-projektet och tillika dess forskningsledare. ■

Huvudinriktningen med "Home of Internet of Sports" är mot alpin idrott och utvecklandet av "Åre Alpine Center of Excellence".